

RAPPORTAGE INTERNE CONTROLE EN RECHTMATIGHEID
2025
GEMEENTEN BERGEN, UITGEEST, CASTRICUM, HEILOO EN WERKORGANISATIE BUCH

Datum: 13 mei 2026

Inhoud

1. – Inleiding	3
1.1. – Rechtmatigheid	4
1.2. – Doelstelling	4
1.3. – Relevante wet- en regelgeving	5
2. – Aanpak	5
3. – Samenvatting bevindingen	5
3.1. – Rechtmatigheid	6
4. – Bevindingen per proces	7
4.1. – Inkoop en aanbestedingen	7
4.2. – Inhuur.....	7
4.3. – Crediteuren/betaalproces	8
4.4. – Investerings	8
4.5. – Personeels- en salarisadministratie.....	8
4.6. – Omgevingsvergunningen	9
4.7. – Grondexploitatie & grondverkoop	9
4.8. – Wet Maatschappelijke ondersteuning (WMO).....	10
4.9. – Jeugdwet	10
4.10. – Leerlingenvervoer	11

1. – Inleiding

De (verbijzonderde) interne controle van de gemeenten Bergen, Uitgeest, Castricum, Heiloo en de werkorganisatie de BUCH richt zich op het verkrijgen van inzicht vanuit de eigen organisatie in de getrouwe en rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties, zoals deze in de jaarrekening tot uitdrukking komen. Hierbij wordt onder meer aandacht geschonken aan de opzet, het bestaan en de werking van de processen, alsmede de risico's en beheersingsmaatregelen die aanwezig zijn. Dit komt terug in de aspecten getrouwheid en financiële rechtmatigheid. Het is de verantwoordelijkheid van het college (gemeenten) en de directeur (werkorganisatie BUCH) om hierover verantwoording af te leggen. De financiële rechtmatigheid is concreet gemaakt in de volgende aspecten omtrent getrouwheid en rechtmatigheid:

1. Calculatiecriterium => vastgesteld is dat de gepresenteerde bedragen juist berekend zijn;
2. Valueringscriterium => vastgesteld is de juistheid van het tijdstip van betaling en van de verantwoording van verplichtingen;
3. Adresseringscriterium => vastgesteld is de juistheid van de adressering van de rechthebbende waar een financiële stroom naar toe is gegaan;
4. Volledigheidscriterium => vastgesteld is de volledigheid dat wil zeggen dat alle opbrengsten die verantwoord zouden moeten zijn, ook daadwerkelijk verantwoord zijn;
5. Aanvaardbaarheidscriterium => vastgesteld is dat de financiële beheershandelingen passen bij de activiteiten van de gemeente en dat in relatie tot de kosten een aanvaardbare tegenprestatie is overeengekomen;
6. Leveringscriterium => vastgesteld is dat de levering heeft plaatsgevonden (ook wel aangeduid als 'prestatielevering');
7. Begrotingscriterium => vastgesteld is dat de financiële handelingen passen binnen het kader van de geautoriseerde begroting;
8. Voorwaarden criterium => vastgesteld is dat de voorwaarden in wet- en regelgeving worden nageleefd;
9. Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium => vastgesteld is dat er een toetsing op juistheid en volledigheid van gegevens die door derden zijn verstrekt heeft plaats gevonden met het oog op het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van regelingen.

Van deze negen rechtmatigheidscriteria, zien de eerstgenoemde zes criteria toe op de getrouwheid en blijven van toepassing bij het vaststellen van de jaarrekening door respectievelijk het college en de algemeen directeur. Er is dus sprake van overlap. Daarom wordt over deze zes criteria niet afzonderlijk gerapporteerd in de rechtmatigheidsverantwoording. Vanzelfsprekend maken zij wel onderdeel uit van het control-framework van het college/de algemeen directeur voor het opstellen van de jaarrekening en voor de reguliere jaarrekeningcontrole van de accountant.

Laatstgenoemde drie criteria zijn van belang voor de rechtmatigheidsverantwoording. Het zijn deze aspecten die expliciet tot uitdrukking komen in de rechtmatigheidsverantwoording. De accountant controleert of de toelichting van het college/de algemeen directeur op deze criteria in de rechtmatigheidsverantwoording een getrouw beeld geeft.

Deze rapportage geeft inzicht in de uitkomsten van de (verbijzonderde) interne controle over 2025. Het betreft een voortgangsrapportage welke na elke halfjaar wordt aangevuld met de stand van zaken.

1.1. – Rechtmatigheid

Het begrip rechtmatigheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording is minder omvattend dan het juridische begrip rechtmatigheid. In relatie tot de rechtmatigheidsverantwoording is de financiële rechtmatigheid van belang. Er bestaat een duidelijke relatie met het financiële beheer. Immers er moet verantwoord worden dat baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Het gaat dus om financiële beheerhandelingen.

Met ingang van het jaar 2023 is de rechtmatigheidsverantwoording de verantwoordelijkheid van het college. Het college legt verantwoording af aan de raad omtrent de rechtmatigheid middels een standaard bij wet vastgesteld model in de jaarrekening. De accountant controleert de getrouwheid van deze rechtmatigheidsverantwoording. Alle rechtmatigheidsafwijkingen boven de door de raad vastgestelde verantwoordingsgrens worden kort en bondig opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. In de paragraaf bedrijfsvoering kan een verdere toelichting worden opgenomen. Tevens dienen alle rechtmatigheidsafwijkingen boven de door de raad vastgestelde rapportagegrens opgenomen en toegelicht te worden in de paragraaf bedrijfsvoering. Onder rechtmatigheidsafwijkingen worden verstaan fouten en onduidelijkheden. Er is sprake van een fout indien wet- en regelgeving niet nageleefd wordt in relatie tot de rechtmatigheidscriteria. Indien deskundigen en/of adviseurs van mening verschillen over de rechtmatigheid van een financiële beheerhandeling die ten grondslag ligt aan baten, lasten en balansmutaties wordt er gesproken van een onduidelijkheid.

De verantwoordingsgrens is een door de raad vastgesteld bedrag waarboven het college de rechtmatigheidsafwijkingen moet opnemen in de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. Deze verantwoordingsgrens betreft 2% van de totale lasten van de gemeente (exclusief toevoegingen aan reserves). Deze grens is van toepassing op fouten en onduidelijkheden. Fouten en onduidelijkheden worden daarbij bij elkaar opgeteld. Daarnaast geeft de raad aan boven welk bedrag individuele fouten en onduidelijkheden toegelicht moeten worden in de paragraaf bedrijfsvoering. Dit wordt de rapportagegrens genoemd. De commissie BBV adviseert om zowel de verantwoordingsgrens als de rapportagegrens op te nemen in de verordening artikel 212 GW of in een beleidsnota rechtmatigheid/normenkader.

Voor de BUCH-gemeenten en de BUCH zijn de volgende percentages en bedragen vastgesteld:

	BUCH	Bergen	Uitgeest	Castricum	Heiloo
Verantwoordingsgrens	2%	2%	2%	2%	2%
Rapportagegrens	€ 50.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000

1.2. – Doelstelling

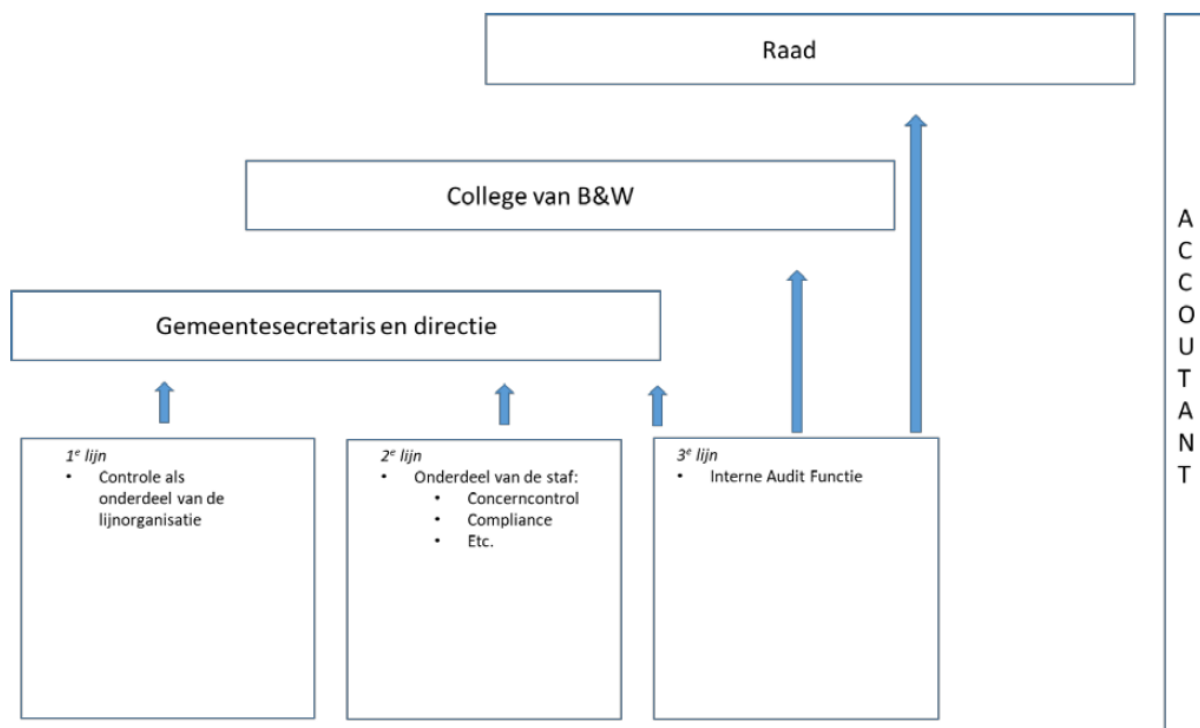
De verbijzonderde interne controle heeft als doel om inzicht te geven in de financiële beheersing van de werkorganisatie. Het is een proces om te waarborgen dat financiële beheerhandelingen getrouw en rechtmatig worden uitgevoerd. Hierbij is het van belang dat uitgevoerde interne controles zichtbaar (in de vorm van bewijs) worden vastgelegd en dat de resultaten worden gecommuniceerd in een rapportage aan het management, bestuur en de controlerend accountant. De doelstelling is dat de verbijzonderde interne controle van een dusdanig niveau is dat de extern controlerend accountant bij haar controlewerkzaamheden gebruik kan maken van de werkzaamheden en conclusies die voortkomen uit de verbijzonderde interne controle en daarmee deze rapportage.

1.3. – Relevante wet- en regelgeving

De verbijzonderde interne controle wordt uitgevoerd op basis van het wettelijk kader. Dit kader is vertaald in het normenkader en wordt jaarlijks geactualiseerd aan de hand van de nieuwe wet- en regelgeving. Voor de van toepassing zijnde wet- en regelgeving wordt verwezen naar het vastgestelde normenkader.

2. – Aanpak

De (verbijzonderde) interne controle kent een aanpak gebaseerd op een model waarin drie lagen onderkent worden. Deze rapportage van de verbijzonderde interne controle geeft invulling aan de onder de derde laag genoemde rapportage.

3. – Samenvatting bevindingen

De bij de verbijzonderde interne controle betrokken processen, zijn als volgt. Niet voor alle processen zijn bevindingen geconstateerd welke betrekking hebben op de rechtmatigheid. In dat geval zijn deze processen verder in deze rapportage achterwege gelaten:

- Inkoop en aanbestedingen
- Crediteuren/betaalproces
- Debiteuren
- Investerings
- Personeels- en salarisadministratie
- Declaratie personeel

- Omgevingsvergunningen
- Grondexploitatie
- Grondverkoop
- Wet Maatschappelijke ondersteuning (WMO)
- Jeugdwet
- Leerlingenvervoer

3.1. – Rechtmatigheid

Ten aanzien van de rechtmatigheid zijn bij de volgende processen bevindingen opgenomen. Deze dienen mogelijk opgenomen te worden in de rechtmatigheidsverantwoording en/of toegelicht te worden in de paragraaf bedrijfsvoering:

Proces	Aantal afwijkingen rechtmatigheid	Bedrag afwijkingen rechtmatigheid
WMO	20	€ 20.406
Jeugd	7	€ 27.622
Leerlingenvervoer	4	€ 1.008.467
Personeels- en salarisadministratie	1	€ 884
Omgevingsvergunningen	2	€ -21.177
Inkopen en (Europees) Aanbestedingsbeleid	31	€ 3.611.818
Inhuur	6	€ 878.364
Totaal	71	€ 5.526.384

Proces	BUCH	Bergen	Uitgeest	Castricum	Heiloo	Eindtotaal
Inkopen en (Europees) Aanbestedingsbeleid	1.285.877	1.236.484	53.445	449.257	586.755	3.611.818
Omgevingsvergunningen				1.873	23.050-	21.177-
WMO		3.523	2.055	2.552	12.276	20.406
Inhuur	878.364					878.364
Leerlingenvervoer		392.529	102.151	280.287	233.500	1.008.467
Jeugd		9.968	6.150	97	11.406	27.622
Personeels- en salarisadministratie		884				884
Eindtotaal	2.085.699	1.643.388	163.801	734.067	820.887	5.526.384

4. – Bevindingen per proces

Onderstaand zijn per relevant proces de bevindingen ten aanzien van financiële rechtmatigheid en/of getrouwheid opgenomen, welke voortkomen uit de (verbijzonderde) interne controle.

4.1. – Inkoop en aanbestedingen

Door middel van een integrale controle op alle crediteuren met een besteding boven de € 200.000 over de afgelopen vier jaar (spendanalyse), wordt vastgesteld of sprake is geweest van onrechtmatigheden ten aanzien van de Europees aanbestedingswet- en regelgeving. Er wordt vastgesteld of ten onrechte niet Europees is aanbesteed.

Onderstaand betreft een tabel met per organisatie de weergave van het aantal gecontroleerde dossiers, de gecontroleerde hoeveelheid uitgaven over de afgelopen vier jaar en het aantal onrechtmatig bevonden dossiers:

	Aantal dossiers	Totaal gecontroleerd (2022-2025)	Aantal onrechtmatig
Bergen	115	344.022.798	11
Uitgeest	54	130.460.596	1
Castricum	108	354.538.922	4
Heiloo	81	194.951.583	5
BUCH	117	181.466.574	11

4.2. – Inhuur

Voor de analyse op inhuur zijn de uitgaven aan inhuur integraal gecontroleerd voor de vijf organisaties over de afgelopen vier jaar. Hierbij is op functie- en inhuurniveau gekeken naar onrechtmatige bestedingen. Het grootste deel wordt via werkorganisatie BUCH ingehuurd. De afspraak is dat alle inhuur via de werkorganisatie verloopt. Alle geconstateerde onrechtmatigheden hebben dan ook betrekking op de werkorganisatie. Onderstaand is een overzicht opgegenomen op functieniveau van de onrechtmatigheden voor de jaarschijf 2025:

Functie	Aantal onrechtmatig	Onrechtmatig
WABO Vergunningverleners	9	457.687
Strategisch projectleider	1	13.276
Beleidsadviseur sociaal domein	1	129.294
Juridisch adviseur vergunningen	2	160.535
Privacy officers	2	52.293
Ondersteuning bezwaar en beroep	1	65.280
Totaal	16	878.364

4.3. – Crediteuren/betaalproces

De interne controle van het proces crediteuren en betalen richt zich voornamelijk op de vraag of bepaalde processtappen zijn uitgevoerd dan wel bepaalde documenten aanwezig zijn. Dit met het doel om vast te stellen of de juiste bedragen in rekening zijn gebracht en of deze bedragen tijdig zijn betaald naar het juiste IBAN-nummer. De populatie betreft alle facturen die niet zijn betrokken bij een ander proces.

	Gecontroleerd	Prestatie niet verklaard	Percentage
Aantal	267	24	9%
€	€ 12.273.518	€ 292.227	2,4%

Onderstaand betreft een tabel waarin is opgenomen hoeveel procent van de prestaties niet verklaard konden worden per gemeente. Dit is het resultaat van herhaaldelijk achteraf uitvragen door het auditteam en geeft derhalve geen goed beeld van hoe prestatieverklaring binnen de organisatie onderdeel is van het werkproces. Anders gezegd is het gelukt om 97,6% van de prestaties te verklaren.

Bergen	BUCH	Castricum	Heiloo	Uitgeest	Eindtotaal
€ 76.954	€ 153.319	€ 32.715	€ 26.369	€ 2.870	€ 292.227
2,7%	6,4%	1,5%	1,5%	0,1%	2,4%

4.4. – Investerings

In de interne controle wordt voor het proces investeringen verschillende controles uitgevoerd die betrekking hebben op de vastlegging in de administratie en op de rechtmatigheid van de investering in het kader van de Nota vaste activa en de financiële verordening. Er zijn geen bevindingen ten aanzien van de rechtmatigheid geconstateerd.

	Aantal	Aantal
	Interne Controle	Verbijzonderde Interne Controle
Opzet	1	1
Bestaan (<i>lijncontrole</i>)	1	1
Werking 1 ^e halfjaar 2025	65	65
Werking 2 ^e halfjaar 2025	53	53

4.5. – Personeels- en salarisadministratie

De interne controle van het proces personeels- en salarisadministratie is gericht op mutaties van indienst- en uitdiensttreding van medewerkers. Hierbij wordt de relatie met de financiële mutatie gecontroleerd. Ten aanzien hiervan is voor één controle een onrechtmatigheid geconstateerd.

	Aantal	Aantal
	Interne Controle	Verbijzonderde Interne Controle
Opzet	0	1
Bestaan (<i>lijncontrole</i>)	0	1
Werking 1 ^e kwartaal 2025	12	4
Werking 2 ^e kwartaal 2025	12	4
Werking 3 ^e kwartaal 2025	12	4
Werking 4 ^e kwartaal 2025	12	4

Bevindingen

Bevinding	Entiteit	Soort	Aard	Impact	Bedrag
Ontslagdatum besluit vs PSA	Bergen	Onzekerheid	Rechtmatigheid	Incidenteel	€ 884

4.6. – Omgevingsvergunningen

Voor de controle op omgevingsvergunningen worden de behandelde aanvragen afgezet tegen geldende wet- en regelgeving. De controle heeft betrekking op de hoogte van de vergunning, de duur van de aanvraag en de wettelijk gestelde eisen. Daarbij zijn de volgende aantallen gecontroleerd. Ten aanzien hiervan is voor twee controles een onrechtmatigheid geconstateerd.

	Aantal	Aantal
	Interne Controle	Verbijzonderde Interne Controle
Opzet	0	0
Bestaan (<i>lijncontrole</i>)	0	0
Werking 1 ^e halfjaar 2025	12	4
Werking 2 ^e halfjaar 2025	12	5

Bevindingen

Bevinding	Entiteit	Soort	Aard	Impact	Bedrag
Leges vrijstelling artikel 4 niet toegepast.	Castricum	Fout	Rechtmatigheid	Incidenteel	€ 1.873
Verkeerd ingerichte legesregel. Te weinig in rekening gebracht.	Heiloo	Fout	Rechtmatigheid	Structureel	€ -23.050

4.7. – Grondexploitatie & grondverkoop

De controle op grondexploitatie bestaat uit een inhoudelijke controle op de geboekte facturen. Gecontroleerd wordt of voldaan wordt aan boekings- en factuurvereisten en of de factuur betrekking heeft op de betreffende grondexploitatie.

De controle op grondverkoop bestaat uit een toets op onder andere wet- en regelgeving, hoogte van de verkoopprijs en financiële verwerking. Geconstateerde bevindingen hebben geen betrekking op de rechtmatigheid, maar op de interne organisatie en zijn derhalve niet opgenomen.

	Aantal	Aantal
	Interne Controle	Verbijzonderde Interne Controle
Opzet	0	0
Bestaan (lijncontrole)	0	0
Werking 1 ^e halfjaar 2025	10	3
Werking 2 ^e halfjaar 2025	16	15

4.8. – Wet Maatschappelijke ondersteuning (WMO)

Voor de controle op het proces WMO worden beheersmaatregelen voor een aantal steekproeven onderzocht en vastgelegd. De uitkomsten ten aanzien van rechtmatigheid zien toe op recht, hoogte en duur van de afgegeven voorziening. In een aantal gevallen zijn fouten of onzekerheden geconstateerd.

	Aantal	Aantal
	Interne Controle	Verbijzonderde Interne Controle
Opzet	0	1
Bestaan (<i>lijncontrole</i>)	0	1
Werking 1 ^e kwartaal 2025	20	7
Werking 2 ^e kwartaal 2025	21	7
Werking 3 ^e kwartaal 2025	21	7
Werking 4 ^e kwartaal 2025	12	4

Bevindingen

Soort	Bergen	Castricum	Heiloo	Uitgeest	Eindtotaal
Fout	€ 2.593	€ 2.552	€ 10.752	€ 2.656	€ 18.553
Onzekerheid	€ 930		€ 671		€ 1.601
Eindtotaal	€ 3.523	€ 2.552	€ 11.423	€ 2.656	€ 20.154

4.9. – Jeugdwet

Voor de controle op het proces Jeugdwet worden beheersmaatregelen voor een aantal steekproeven onderzocht en vastgelegd. De uitkomsten ten aanzien van rechtmatigheid zien toe op recht, hoogte en duur van de afgegeven voorziening. In een aantal gevallen zijn fouten of onzekerheden geconstateerd.

	Aantal	Aantal
	Interne Controle	Verbijzonderde Interne Controle
Opzet	0	1
Bestaan (<i>lijncontrole</i>)	0	1
Werking 1 ^e kwartaal 2025	16	6
Werking 2 ^e kwartaal 2025	20	7
Werking 3 ^e kwartaal 2025	18	6
Werking 4 ^e kwartaal 2025	9	3

Bevindingen

Soort	Bergen	Castricum	Heiloo	Uitgeest	Eindtotaal
Fout	€ 9.348	€ 97			€ 9.445
Onzekerheid	€ 620		€ 11.406	€ 6.150	€ 18.176
Eindtotaal	€ 9.968	€ 97	€ 11.406	€ 6.150	€ 27.621

4.10. – Leerlingenvervoer

Het proces leerlingenvervoer is uitbesteed aan een externe partij. Deze partij verzorgt het proces van aanvraag tot en met besluit. Voor de interne controle was onvoldoende informatie beschikbaar van deze partij om het recht op leerlingenvervoer vast te kunnen stellen. Dit leidt tot een onzekerheid in de rechtmatigheid.

Bevindingen

Soort	Bergen	Castricum	Heiloo	Uitgeest	Eindtotaal
Onzekerheid	€ 392.529	€ 280.287	€ 233.500	€ 102.151	€ 1.008.467